

**РЕКОНСТРУКЦІЯ РИС ПОЛЬСЬКОГО МОВНОГО ОБРАЗУ КВІТІВ
НА МАТЕРІАЛІ АНКЕТНИХ ДАНИХ**

У статті реконструюються риси польського мовного образу квітів на матеріалі анкетних даних. Аналізуються наведені респондентами дефініції лексеми kwiat ('квітка') та на їх підставі виділяються ознаки польської мовної категорії kwiat.

Ключові слова: *етнолінгвістика, мовна картина світу, мовна категоризація світу, мовна категорія, анкетування, польська мова, квітка.*

В статтє реконструюються черты польского языкового образа цветов на материале анкетных данных. Анализируются приведенные респондентами дефиниции лексемы kwiat ('цветок') и на их основе выделяются признаки польской языковой категории kwiat.

Ключевые слова: *этнолингвистика, языковая картина мира, языковая категоризация, языковая категория, анкетирование, польский язык, цветок.*

The article reconstructs traits of the Polish linguistic image of flowers on the basis of questionnaire data. The author analyzes respondents' definitions of the lexeme kwiat ('flower') and thereupon defines characteristics of the Polish linguistic category kwiat.

Key words: *ethnolinguistic, linguistic image of the world, linguistic categorization, linguistic category, questionnaire design, Polish language, flower.*

Реконструкція мовної картини світу, яка, за визначенням О. С. Снітко та І. А. Кулініч, є "історично сформованою в повсякденній свідомості даного мовного колективу та об'єктивованою в мові сукупністю уявлень про світ, певним способом мовної концептуалізації дійсності" [1: 18], належить до найважливіших завдань етнолінгвістики – однієї з найактуальніших галузей сучасного мовознавства. Вивчення мовної картини світу певного етносу передбачає дослідження та опис мовних образів окремих її складових, до яких, безперечно, належать квіти. Польський мовний образ окремих рослин у загальнослов'янському контексті представлено в етнолінгвістичному словнику "Слов'янські старожитності" [2]. Третій том "Словника народних стереотипів і символів" [3], робота над яким здійснюється в Любліні під керівництвом Є. Бартмінського, буде повністю присвячений рослинам. Лексикографічні статті зазначених праць містять відомості про квіти, польський мовний образ яких є об'єктом наших наукових інтересів. В опрацюваннях Є. Бартмінського й С. Небжеговської [4: 269–275; 5: 211–224], Н. І. Панащенко [6], К. Пастусяк [7], Д. Пекарчик [8], К. Щесняк [9], В. Б. Колосової [10], а також у спеціальних томах журналів "Коди слов'янських культур" [11], "Мова та культура" [12], уміщено інформацію про результати розробок учених у галузі етнолінгвістичного вивчення мовного образу рослин.

© Непон-Айдачич Л.В., 2011

Питання мовної категоризації світу віддавна цікавить учених. Сьогодні воно стало предметом розгляду також таких актуальних галузей мовознавства, як етнолінгвістика та когнітивна лінгвістика. Проблеми мовної категоризації світу присвячуються як окремі студії, так і конференції, конфераторії і под. За підсумками одного з таких наукових зібрань видано том праць [13], де представлено широкий спектр підходів до вивчення зазначеного питання.

Г. Хабрайска, слідом за Дж. Лакоффом і М. Джонсоном, наголошувала, що сутність мовної категоризації полягає в упорядкуванні світу на підставі вибраних рис при відсутності одного критерію їх добору, тоді як наукова класифікація здійснюється на підставі усіх відомих рис, за одним критерієм [14: 223]. Авторка розглядала питання польської наївної категоризації в межах семантичного поля рослин, проаналізувавши анкетні дані [14: 221–241]. Є. Бартмінський писав про мовну категоризацію рослин [4: 269–275]. Разом зі С. Небжеговською він виявив відмінності у фасетній структурі опису рослин, які залежать від зарахування цих рослин до різних наївних категорій [5: 211–224]. У своїх попередніх працях ми описували польську мовну категорію *kwiat* ('квітка'), спираючись на сучасні лексикографічні джерела [15: 157–163], діалектні, історичні, етимологічні словники та польові (діалектні й фольклорні) записи [16: 279–280]. На важливості використання анкетних даних у етнолінгвістичних студіях наголошував Є. Бартмінський [17: 91–104]. Він [18: 63–83] та представники заснованої й очолюваної ним польської школи когнітивної етнолінгвістики [19] послідовно застосовують анкетування як метод збору одного з різновидів мовного матеріалу поряд із аналізом системних (лексикографічних), текстових відомостей, а також корпусів польської мови.

Метою цієї та кількох інших наших розвідок є вивчення польської мовної категорії *kwiat* ('квітка') і рис польського мовного образу квітки на матеріалі анкетних даних. З огляду на значний обсяг відомостей, наданих респондентами, досягнення поставленої мети передбачає виконання окремих завдань у низці праць. У попередній роботі ми розглянули два аспекти досліджуваної проблеми: які квіти вважаються найтиповішими, які рослини належать до категорії квітів (тобто які назви є гіпонімами лексеми *kwiat*) [20]. У цій праці ми проаналізуємо наведені респондентами дефініції лексеми *kwiat* ('квітка'), на їх підставі виділимо ознаки польської мовної категорії *kwiat* та реконструюємо риси польського мовного образу квітів.

Анкетування було проведено в 2009 р. серед 109 студентів філологічного факультету Університету імені Скłodовської-Кюрі в Любліні (48 анкет), Радомі (47), Білгороді (14), завдяки сприянню С. Небжеговської-Бартмінської, М. Бжозовської, Й. Шадури та ін. співробітників відділу текстології та граматики сучасної польської мови, за що висловлюємо їм щиро вдячність.

Польським студентам було запропоновано навести дефініцію лексеми *kwiat* ('квітка'), продовжуючи речення: *Kwiat – to...* ('квітка – це...'). Зі 109 респондентів двоє не дали відповіді. Зафіксовані визначення (107) можна розподілити на кілька груп. Перша з них (88) спирається на закріплені в польській мовній свідомості уявлення про квітку як про певну рослину. Саме вона є об'єктом нашого аналізу в цій розвідці.

Дев'ять респондентів обмежилися наведенням у дефініції гіпероніма лексеми *kwiat* ('квітка'): *Kwiat – to roślina* ('квітка – це рослина').

76 визначень містять гіперонім *roślina* ('рослина'), в одній анкеті подано уточнене формулювання: *typ rośliny* ('тип рослини'), – в одній відповіді наведено зменшувально-пестливу форму *roślinka* ('рослинка'), а ще в одній анкеті представлено малюнок квітучої рослини. У складі цих 79 дефініцій, крім гіперонімічного означення, зафіксовано видові характеристики квітів. Отож, серед категоріальних ознак квітів наводились такі.

1) Особливості будови. Дефініції, в яких міститься опис структурних елементів квітів (44), формулюються так: *Kwiat – to roślina, która ma / mająca / posiada / posiadająca / która charakteryzuje się / z (czymś) / zbudowana z / opatrzona / zawierająca* ('квітка – це рослина, яка має / містить / збудована з / з (чимось) / характеризується / забезпечена'). Далі наводяться відповідні назви частин рослин: *lodyga* 'стебло' (31) / *lodyżka* 'стебельце' (1); *kwiat* 'квітка' (8), *kwiatostan* 'суцвіття' (7), *główka* 'голівка' (2), *to coś na górze* 'щось таке вгорі' (1), *zakończenie rośliny* 'кінець рослини' (1); *pał* 'бутон' (3); *liście* 'листя' (24); *korzeń* 'корінь' (9); необов'язковий елемент *kolce* 'колючки' (2).

2) Запах / приємний аромат. Ця ознака представлена в 30 дефініціях таким чином: *Kwiat – to roślina...* ('квітка – це рослина'), *która pachnie* (3) / *pachnąca* (6) 'яка пахне / запашна'; *która posiada zapach* (6) / *posiadająca zapach* (2) 'яка має запах'; *mająca zapach* (3) / *które mają zapachy* (1) 'у якої є запах / у яких є запахи'; *która wydziela zapach* (1) / *wydzielająca zapach* (2) 'яка виділяє запах'; *która wydaje z siebie przyjemną woń* 'яка виділяє приємний аромат' (1); *która nie zawsze daje piękny zapach* 'яка не завжди виділяє гарний запах' (1); *charakteryzująca się zapachem* 'якій притаманий запах' (1); *o pięknym zapachu* 'з красивим запахом' (1); *najczęściej o jakimś charakterystycznym zapachu* 'найчастіше з якимось характерним запахом' (2).

Аромат визначається як *przyjemny* 'приємний' (1). Його характер описується за допомогою прислівників *ładnie* 'красиво' (1) / *pięknie* 'гарно' (2); *silnie* 'сильно' (1); *zazwyczaj* 'звичайно' (1); *często* 'часто' (2); *najczęściej* 'найчастіше' (3) та ін.. Наведений одним із респондентів коментар: *choć nie zawsze* 'хоча не завжди' (1), – пов'язаний із поданими вище формами *często*, *najczęściej*, які вказують на те, що запах сприймається носіями польської мови не як обов'язкова, а як властива переважній більшості квітів риса.

3) Позитивна естетична оцінка вигляду квітки людиною виражається в п'яти висловлюваннях інформаторів: *Kwiat – to roślina...* ('квітка – це рослина'), *która ładnie wygląda* 'яка красиво виглядає' (1); *piękna* 'гарна' (2); *która sprawia, że świat wygląda lepiej* 'яка зумовлює те, що світ виглядає краще' (1); *o pięknych kolorach, dodaje uroku w ogrodzie* 'красивих кольорів, надає чарівності саду' (1).

4) У трьох анкетах форма і вигляд квітів охарактеризовані як різноманітні: *Kwiat – to roślina...* ('квітка – це рослина') *która charakteryzuje się różnymi kształtami* 'якій властиві різні форми' (2); *charakteryzująca się odmiennym wyglądem liści* 'якій властивий відмінний вигляд листя' (1).

5) У 24 дефініціях міститься вказівка на колір квітів. При цьому підкреслюються не лише особливості забарвлення квітки (як частини рослини), але й стебла та листя. З огляду на це квітка визначається як зелена рослина: *zielona* 'зелена' (4), – або: *po części zielona i po części składająca się z kolorystycznych elementów, zbudowana jest z korzeni i lodygi i kwiatu, który właśnie jest kolorystyczny* 'частково зелена і частково така, що складається з кольорових елементів, вона збудована із коріння, стебла і квітки, яка, власне кажучи, і є кольоровою' (1). Одна дефініція спирається на уявлення респондента про

конкретну квітку: ... *opierająca żółtą główkę otoczoną kolorowymi płatkami na łodydze* ‘яка спирає жовту голівку, оточену кольоровими пелюстками, на стебло’ (1). Інші ж дефініції, орієнтовані на розмаїття квітів, визначають їхню кольорову гаму ширше: *Kwiat – to roślina...* (‘квітка – це рослина’), *która charakteryzuje się różnokolorowymi płatkami* ‘якій притаманні різнокольорові пелюстки’ (1); *może być w różnych kolorach i odcieniach* ‘може бути різних кольорів і відтінків’ (1); *może przybrać różnorodne kolory* ‘може набувати різноманітних кольорів’ (1); *o różnym kolorze* ‘різного кольору’ (1); *mają odmienne kolory* ‘мають відмінні кольори’ (1); *może też mieć różne kolory* ‘також може мати різні кольори’ (1); *charakteryzujący się różnobarwnością* ‘якій притаманна барвистість’ (1); *najczęściej występuje w postaci kolorowej* ‘найчастіше буває кольоровою’ (1); *mogą być wielokolorowe lub jednokolorowe* ‘можуть бути різнокольорові або одноколірні’ (1); *zazwyczaj kolorowa* ‘звичайно кольорова’ (1); *mająca swój kolor* ‘у якої є свій колір’ (1); *o charakterystycznym kolorze* ‘характерного кольору’ (1); *o intensywnych kolorach* ‘інтенсивних кольорів’ (1); *o pięknym kolorach* ‘красивих кольорів’ (1); *barwna* ‘барвіста’ (1); *charakteryzująca się barwą* ‘якій властиве забарвлення’ (1); *o różnej barwie* ‘різного забарвлення’ (1); *mająca różne barwy* ‘різного забарвлення’ (1).

Як бачимо, кольори квітів можуть бути різними. Вони сприймаються польськими студентами як інтенсивні, красиві, різноманітні.

6) Розмір квітів описується у дефініціях як малий (*mała roślina* ‘мала рослина’ – 1) або неоднаковий (*o różnej wysokości* ‘різної висоти’ – 1).

7) Однією з категоріальних ознак, фіксованих у дефініціях квітів (10), є місце зростання. Ця інформація наводиться як прямо, так і прочитується опосередковано: *roślina rosnąca wśród trawy* ‘рослина, яка росте у траві’ (1); *kwiaty rosną w ogrodach* ‘квіти ростуть у садах’ (1); *zazwyczaj ogrodowa* ‘звичайно садова’ (1); *jest ozdobą ogrodów* ‘є прикрасою садів’ (1); *dodaje uroku w ogrodzie* ‘надає чарівності саду’ (1); *roślina występująca na łąkach* ‘рослина, яка є на лугах’ (1); *kwiaty rosną w doniczkach* ‘квіти ростуть у вазонах’ (1); *znajduje się w doniczce* ‘знаходиться у вазоні’ (1); *doniczkowa* ‘вазонова’ (3); *jest ozdobą skwerów, balkonów* ‘є прикрасою скверів, балконів’ (1); *polna* ‘польова’ (1); *rosnąca na rabatach* ‘яка росте на грядках’ (1).

Отож, можливими місцями зростання квітів, на думку польських студентів, можуть бути сади, луки, сквери, поля, грядки, простори, вкриті травою, а також балкони, вазони.

8) Спосіб зростання квітів прямо визначається респондентами лише в 4 дефініціях: *roślina zazwyczaj ogrodowa lub dzika* ‘звичайно садова або дика рослина’ (1); *hodowana* ‘яка вирощується’ (2); *poszczególne gatunki kwiatów hoduje się* ‘окремі сорти квітів вирощуються’ (1). Спираючись на відомості про місце зростання (див. вище), можна зробити висновок про те, що носії польської мови розрізняють квіти, які ростуть самі (дико) на лугах, полях, у траві, а також ті, що вирощуються людьми на спеціально облаштованих територіях: у садах, скверах, на грядках, балконах і у вазонах.

9) У 14 дефініціях зафіксовано опис функцій квітів. У 12 випадках йдеться про оздобну функцію, що формулюється так: *zwykle pełni funkcję ozdobną* ‘звичайно виконує оздобну функцію’ (1); *roślina ozdobna* ‘оздобна рослина’ (10); *roślina o walorach ozdobnych* ‘рослина, яка має оздобні цінності’; *roślina spełniająca wiele funkcji: dekoracyjne* ‘рослина, яка виконує багато функцій: декоративні’ (1). Визначаються інші функції квітів: *artystyczne* ‘художні’ (1); *służy ... do celów estetycznych* ‘служить естетичним цілям’ (1).

10) Кілька (6) респондентів підкреслили в дефініціях умови зростання квітів: *Kwiat – to roślina...* ('квітка – це рослина') *która rośnie w ziemi* 'яка росте в землі' (2); *która do życia potrzebuje wody i światła* (2) 'якій для життя потрібні вода і світло'; *potrzebująca wody i gleby do "życia"*. *Kwiaty potrzebują także światła słonecznego* 'якій необхідні для життя вода і ґрунт. Квітам також потрібне сонячне світло' (1); *hoduje się w zależności od ich wymogów klimatycznych* 'виросшуються в залежності від їх кліматичних вимог' (1).

11) Один інформатор вказав на тривалість життя квітів: *kwiat to roślina jedno- lub wieloroczna* 'квітка – це одно- або багаторічна рослина'.

12) Кілька (5) дефініцій містять інформацію про спосіб використання квітів: *niektóre kwiaty bywają również jadalne* 'деякі квіти також бувають їстівними' (1); *przeznaczona najczęściej do produkcji bukietów i wieńców okazjonalnych* 'найчастіше призначена для виготовлення букетів та урочистих вінків' (1); *służą do wyrażania uczuć* 'служать для вираження почуттів' (1); *służy m. in. jako upominek* 'служить між іншим подарунком' (1). Вираз *kwiaty dzielimy na cięte i doniczkowe* 'квіти ділимо на зрізні й вазонові' (1) передбачає їх використання в якості букетних і вазових рослин з естетичною метою.

13) Три визначення підкреслюють наявність великої кількості різновидів квітів: *na świecie istnieją miliony rodzajów kwiatów* 'на світі існують мільйони видів квітів' (1); *kwiat – to roślina licząca wiele odmian* 'квітка – це рослина, що нараховує багато різновидів' (1); *roślina aktualnie niesamowicie modyfikowana* 'рослина, нині надзвичайно модифікована' (1).

14) У п'яти дефініціях відбито сприйняття людиною квітів, перенесення на них людських якостей або характеристика за посередництвом опису людських відчуттів і почуттів: *delikatna roślina* 'ніжна рослина' (1); *roślina o delikatnych płatkach* 'рослина з ніжними пелюстками' (1); *wygląda coraz bardziej zjawiskowo, cieszy oko, kobiecie sprawia radość* 'виглядає усе більш незвичайно, казково, тішить око, приносить радість жінці' (1); *kwiaty sprawiają, jak na nie patrzymy, ich kolory, że czujemy życie* 'квіти і їх кольори спричиняють, що коли ми на них дивимось, відчуваємо життя' (1); *roślina, która może kojarzyć się z wrażliwością* 'рослина, яка може асоціюватися із вразливістю' (1).

15) Важливою рисою квітів, на думку польських студентів, є їхня здатність цвісти: *roślina kwitnąca* 'квітуча рослина' (1); *roślina kwitnąca bądź nie* 'рослина, яка квітне або ні' (1); *roślina, która zakwita* 'рослина, яка розквітає' (2); *roślina, której pąki zakwitają* 'рослина, бутони якої розквітають' (1).

16) Один із респондентів звернув увагу на час цвітіння: *w określonych porach roku* 'у певну пору року' (1).

17) У трьох дефініціях зафіксовано таку ознаку квітів, як спосіб розмноження: *roślina, która rośnie z cebulek lub nasion* 'рослина, яка росте з цибулинок або насіння' (1); *jest to roślina nasienna, ale nie zawsze* 'це насіннева рослина, але не завжди' (1); *roślina zazwyczaj kolorowa, aby wabić owady, dzięki którym może się rozmnażać* 'звичайно кольорова рослина, щоб приваблювати комах, завдяки яким вона може розмножуватися' (1).

18) Один респондент науково визначив важливий процес у житті квітів: *bierze udział w procesie fotosyntezy* 'бере участь у процесі фотосинтезу' (1).

19) Зафіксовано два випадки окреслення в дефініціях часу появи квітів на Землі: *roślina istniejąca od wieków* 'рослина, яка існує багато століть' (1); *roślina istniejąca od zawsze* 'рослина, яка існувала завжди' (1).

20) У запропонованих респондентами визначеннях було названо такі процеси життєдіяльності квітів: *roślina oddychająca* ‘рослина, яка дихає’ (1); *roślina, która rośnie, chyba że zwiędnie* ‘рослина, яка росте, хіба що зів’яне’ (1); *roślina, która produkuje nektar; z kwiatu wyrasta owoc* ‘рослина, яка виробляє нектар, із квітки виростає плід’ (1).

21) Дві дефініції містять відомості про поширеність квітів на земній кулі: *roślina, która występuje na obszarze różnych kontynentów* ‘рослина, яка виступає на території різних континентів’ (1). Висловлювання: *rośliny, które hoduje się w zależności od ich wymogów klimatycznych, np. jukka, kaktus* ‘рослини, які вирощують відповідно до їх кліматичних вимог, напр.: юка, кактус’ (1), – передбачає, що квіти ростуть у різних кліматичних зонах.

Нами було проаналізовано наведені респондентами дефініції лексеми *kwiat* (‘квітка’), зокрема одну їх групу, яка представляє закріплені в польській мовній свідомості уявлення про квітку як про певну рослину. Отже, до категоріальних ознак і рис польського мовного образу квітів (які ми наводимо після тире) належать такі: 1) особливості будови – квіти складаються зі стебла, квітки, листя, коріння та іноді колочок; 2) наявність запаху – приємний аромат; 3) позитивна естетична оцінка вигляду квітки людиною – красива; 4) форма і вигляд квітів – різноманітні; 5) колір – кольорові, різнокольорові, барвисті; 6) розмір квітів – малі, неоднакової висоти; 7) місце зростання – сади, луки, сквери, поля, грядки, простори, вкриті травою, балкони, вазони; 8) спосіб зростання – дикі, вирощувані людьми; 9) функції – оздобна, декоративна, естетична, художня; 10) необхідні умови зростання – земля, вода, сонячне світло; 11) тривалість життя – одно- або багаторічні; 12) спосіб використання – для виготовлення букетів та урочистих вінків, для вираження почуттів, в якості подарунка; 13) наявність різновидів – велика кількість; 14) сприйняття людиною – ніжні, незвичайні, казкові, тішать око, приносять радість; 15) здатність цвісти – квітучі; 16) час цвітіння – у певну пору року; 17) спосіб розмноження – із цибулинок, насіння; 18) наукова характеристика важливого процесу життєдіяльності квітів – фотосинтез; 19) час появи на Землі – багато століть тому; 20) процеси життєдіяльності – дихання, зростання, утворення нектару, передування появи плоду; 21) поширеність на земній кулі – на території різних континентів.

У цій розвідці на підставі проаналізованих визначень ми виділили ознаки польської мовної категорії *kwiat* (‘квітка’) та реконструювали риси польського мовного образу квітів. Опис решти дефініцій лексеми *kwiat* (‘квітка’), висвітлення інших аспектів вивчення зазначеної категорії на матеріалі анкетних даних ми передбачаємо здійснити в подальших працях. Подібні студії є перспективними й важливими, оскільки їх результати дозволять цілісно та різнобічно реконструювати мовну картину світу, збагатити сучасну слов’янську етнолінгвістику новими теоретичними розробками й практичними надбаннями, а також сприятимуть появі зіставних досліджень на матеріалі кількох мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Снитко Е. С., Кулинич И. А. Русский язык в этнолингвистическом освещении: лекционный курс / Е. С. Снитко, И. А. Кулинич. – К. : ИПЦ “Киевский ун-т”, 2005. – 88 с. – (Київський національний університет імені Тараса Шевченка ; Серія: Бібліотека Інституту філології).

2. Славянские древности : этнолингвистический словарь : в 5 томах / под ред.

H. I. Толстого. – М. : Международные отношения, 1995–2009. – Т. 1–4. – (Российская академия наук ; Ин-т славяноведения).

3. Słownik stereotypów i symboli ludowych / koncepcja całości i red.: J. Bartmiński, zast. red.: S. Niebrzegowska. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1996, 1999. – Т. 1: Kosmos. – Cz. 1: Niebo, światła niebieskie, ogień, kamienie; cz. 2: Ziemia, woda, podziemie.

4. Bartmiński J. O profilowaniu i profilach raz jeszcze / J. Bartmiński // O definicjach i definiowaniu / red. J. Bartmiński, R. Tokarski. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1993. – (“Czerwona seria” Instytutu Filologii Polskiej UMCS / rada red.: M. Abramowicz, J. Adamowski, J. Bartmiński et al. ; Т. 5). – S. 269–275.

5. Bartmiński J., Niebrzegowska S. Profile a podmiotowa interpretacja świata / J. Bartmiński, S. Niebrzegowska // Profilowanie w języku i w tekście / pod red. J. Bartmińskiego, R. Tokarskiego. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1998. – (“Czerwona seria” Instytutu Filologii Polskiej UMCS / rada red.: M. Abramowicz, J. Adamowski, J. Bartmiński et al. ; Т. 9). – S. 211–224.

6. Панасенко Н. И. Фитонимическая лексика в системе романских, германских и славянских языков (опыт ономаσιологического и когнитивного анализа) / Н. И. Панасенко. – Черкассы : Брама-Украина, 2010. – 452 с.

7. Pastusiak K. Pogranicze polsko-białorusko-ukraińskie w świetle danych językowych i etnograficznych na podstawie nazw roślin / K. Pastusiak. – Warszawa : SOW, 2007. – 417 s. – (Instytut Sławistyki PAN ; Fundacja Sławistyczna; Seria: Język na pograniczach ; 32 / kom. red.: H. Popowska-Taborska et al.).

8. Piekarczyk D. Kwiaty we współczesnym językowym obrazie świata / D. Piekarczyk. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2004. – 241 s. – (Instytut Filologii Polskiej UMCS ; Seria: Literatura – Lingwistyka ; nr 7 / kom. red. S. Nieznanowski, J. Świąch, R. Tokarski).

9. Szcześniak K. Świat roślin światem ludzi na pograniczu wschodniej i zachodniej Słowiańszczyzny / K. Szcześniak. – Gdańsk : Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2008. – 410 s. + 1 dysk optyczny CD-ROM.

10. Колосова В. Б. Лексика и символика славянской народной ботаники. Этнолингвистический аспект / В. Б. Колосова. – М. : Индрик, 2009. – 352 с. – (Европейский университет в Санкт-Петербурге ; Серия: Традиционная духовная культура славян ; Современные исследования).

11. Кодови словенских култура / гл. уред. Д. Ајдацић. – Београд : Clio, 1996. – Број 1: Билјке. – 121 с.

12. Język a kultura. – Wrocław, 2001. – Т. 16: Świat roślin w języku a kulturze / pod red. A. Dąbrowskiej, I. Kamińskiej-Szmaj. – 281 s.

13. Językowa kategoryzacja świata / pod red. R. Grzegorzczkovej, A. Pajdzińskiej. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1996. – 356 s. – (UMCS ; Instytut Filologii Polskiej ; “Czerwona seria” / rada red.: M. Abramowicz et al. ; nr 8).

14. Habrajska G. Kategoryzacja a klasyfikacja – potoczne i naukowe widzenie świata (analiza badań ankietowych dotyczących kategoryzacji nazw roślin) / G. Habrajska // Językowa kategoryzacja świata / pod red. R. Grzegorzczkovej, A. Pajdzińskiej. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1996. – S. 220–241.

15. Nepop-Ajdacyć L. Etnolingwistyczna informacja o kwiatach w słownikach języka polskiego / L. Nepop-Ajdacyć // Etnolingwistyka a leksykografia: tom poświęcony prof.

J. Bartmińskiemu / red. nauk. W. Chlebda. – Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2010. – S. 157–163.

16. Непоп-Айдачич Л. В. Польская языковая категоризация растительного мира (на материале названий цветов) / Л. В. Непоп-Айдачич // Международный научный симпозиум “Славянские языки и культуры в современном мире” : труды и материалы / сост.: О. В. Дедова, Л. М. Захаров; под общ. рук. М. Л. Ремневой, (Москва, 24–26 марта 2009 г.) / Филологический факультет МГУ имени М.В. Ломоносова. – М. : МАКС Пресс, 2009. – С. 279–280.

17. Bartmiński J. Kryteria ilościowe w badaniu stereotypów językowych / J. Bartmiński // Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. – 1988. – Т. 41. – S. 91–104.

18. Bartmiński J. Podstawy lingwistycznych badań nad stereotypem – na przykładzie stereotypu matki / J. Bartmiński // Język a kultura. – 1998. – Т. 12. – S. 63–83.

19. Bielińska-Gardziel I. Stereotyp rodziny we współczesnej polszczyźnie / I. Bielińska-Gardziel. – Warszawa : SOW, 2009. – 256 s. – (IS PAN ; Fundacja Sławistyczna ; Seria: Kultura na pograniczach / kom. red.: Z. Greń et al. ; t. 6.).

20. Непоп-Айдачич Л. В. Польська мовна категорія квіат (‘квітка’) у світлі анкетних даних // Компаративні дослідження слов’янських мов і літератур: зб. наук. праць.– К. (у друці).

УДК 81’373.23:811.161.2:811.162.1:811.112.2

Бісовецька Т.В.
(Рівне, Україна)

СЕМАНТИКО-ГЕНЕТИЧНА ОСНОВА НОМІНАЦІЙ ЛСГ “ПРОФЕСІЯ ТА РІД ЗАНЯТЬ”

У статті розглядається семантико-генетична основа номінацій соціального статусу людини лексико-семантичної групи “професія та рід занять” в українській, польській та німецькій мовах.

Ключові слова: *номінації соціального статусу людини, семантична основа, генетична реконструкція*

В статье рассматривается семантико-генетическая основа номинаций социального статуса человека лексико-семантической группы “профессия и род занятий” в украинском, польском и немецком языках.

Ключевые слова: *номинации социального статуса человека, семантическая основа, генетическая реконструкция*

The article deals with semantic and genetic basis of human social status nominations of lexical and semantic groups “Profession and Occupation” in Ukrainian, Polish and German languages.

Key words: *human social status nominations, semantic basis, genetic reconstruction*

© Бісовецька Т.В., 2011